

ע"פ 6080/23 - פלוני נ' מדינת ישראל

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 6080/23

לפני: כבוד השופטת דפנה ברק-ארז
כבוד השופטת יעל וילנר
כבוד השופט עופר גרוסקופף

המערער: פלוני
נגד

המשיבה: מדינת ישראל
ערעור על הכרעת דין וגזר דין של בית המשפט
המחוזי בבאר שבע מיום 16.2.2023 וביום
20.7.2023 בתפ"ח 34700-05-20 על-ידי כבוד
סגן הנשיאה, השופט אריאל ואגו והשופטים אלון
אינפלד ואריאל חזק

תאריך שיבה: כ"ח בניסן התשפ"ד (6.5.2024)

בשם המערער: עו"ד אסף דוק; עו"ד אלון שליכטר

בשם המשיבה: עו"ד עדי שגב

פסק-דין

השופט עופר גרוסקופף:

לפנינו ערעור על הכרעת דינו וגזר דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כב' סגן הנשיאה, השופט אריאל ואגו והשופטים אלון אינפלד ו-אריאל חזק) בתפ"ח ע 34700-05-20 מהימים 16.2.2023 ו-20.7.2023, בהתאמה, במסגרתם הורשע המערער במספר עבירות מין בקטינה בת משפחה שטרם מלאו לה 16 שנים, ונגזרו עליו 10 שנות מאסר בפועל, מאסר על תנאי למשך 12 חודשים לתקופה של 3 שנים משחרורו לבל יבצע עבירת מין מסוג פשע וכן פיצויים למתלוננת, נפגעת העבירה (להלן: המתלוננת), בסך 70,000 ש"ח.

1. המערער, יליד 1980, היה בן זוגה של אם המתלוננת בין השנים 2014-2016, לאחר שהתגרש מאשתו הראשונה. עד דצמבר 2015, התגוררו המתלוננת, ילידת 2006, ואימה בנפרד מן המערער באותה העיר, ולאחר מכן התגוררו השלושה יחדיו. לאחר כשנתיים של מערכת יחסים, נפרדו המערער ואם המתלוננת. כיום המערער נשוי בשנית לאשה אחרת, ולשניים אף נולד בן ביום 13.2.2020 - פרט אשר חשיבותו תיוודע בהמשך.

2. כתב האישום, אשר הוגש נגד המערער ביום 17.5.2020 (להלן: כתב האישום), מיחס למערער ביצוע עבירות מין רבות וחמורות במתלוננת: מספר עבירות של מעשי סדום בקטינה בת משפחה, לפי סעיף 351(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין או החוק), בנסיבות סעיפים 347(ב) לחוק, 345(ב)(1) לחוק ו-345(א)(1) לחוק; וכן מספר עבירות של מעשים מגונים בקטינה בת משפחה, לפי סעיף 351(ג)(2) לחוק, בנסיבות סעיפים 348(ב) לחוק, 345(ב)(1) לחוק ו-345(א)(1) לחוק. נטען כי עבירות אלו נפרסו על פני תקופה בת כשנתיים - החל מיום 26.8.2014 או בסמוך לכך ועד ליום 28.8.2016 או בסמוך לכך (להלן: התקופה הרלוונטית).

3. לפי המתואר בכתב האישום, כאשר המתלוננת הייתה בכיתה ג', במועד שאינו ידוע במדויק, בעת שהיא והמערער שהו לבדם בביתה וצפו יחדיו בסרט במיטת האם אשר בחדר השינה, ביצע בה האחרון מעשה מגונה בכך שהכניס את ידו לתוך מכנסיה ונגע באיבר מינה מעל לתחתוניה (להלן: אירוע הסרט). מקרה נוסף המתואר בכתב האישום, התרחש כשהמתלוננת הייתה בכיתה ד' ושהתה לבדה עם המערער בבית. לפי הנטען, המערער הגיע לבית המתלוננת באמצע יום העבודה עם מצרכים שרכש, וכאשר המתלוננת התכופפה כדי להכניס את המוצרים למקרר ביצע הנאשם מעשה מגונה בכך שהוריד את מכנסיו ותחתוניו, אחז בישבנה של המתלוננת ושפשף את איבר מינו על ירכה וישבנה, מעל בגדיה, עד אשר הגיע לסיפוקו (להלן: אירוע המטבח).

4. במועד אחר, אשר אף הוא אינו ידוע במדויק, כאשר שהו המתלוננת והמערער לבדם בבית, פשט הלה את בגדיו, הפשיט את בגדי המתלוננת והורה לה להתקלח בזמן שהוא צופה בה. בהמשך לאמור, כפה המערער על המתלוננת לשכב לצידו על המטה ולצפות בסרט פורנוגרפי במחשב הנייד שהביא אל החדר, למרות סירובה. לאחר מכן, משך המערער שמן תינוקות על איבר מינו, אחז את המתלוננת וביצע בה מעשה סדום בכך שהחדיר את איבר מינו לפי הטבעת שלה. במהלך דברים זה, לפי הנטען בכתב האישום, אמר המערער למתלוננת כי לא יחדיר את איבר מינו לאיבר מינה כי "יש שם משהו שיקרע", כך שאם תיבדק אצל רופא נשים בעתיד "הכל יהיה בסדר". בהמשך אותו האירוע, נטען כי המערער ביקש מהמתלוננת למצוץ את איבר מינו, ומשסירבה ביקש ממנה להביא מהמטבח ממרח שוקולד "נוטלה" (להלן: נוטלה). משסירבה גם לכך, הביא המערער את הנוטלה בעצמו מהמטבח, מרח אותו על איבר מינו וביקש מן המתלוננת בשנית למצוץ אותו, שכן לאחר מריחת הנוטלה "זה לא יהיה מגעיל". המתלוננת

עמדה בסירובה, ועקב כך דחף אותה המערער עד שהגיעה למקלחת, שם ביצע בה מעשה מגונה בכך שהורה לה לשטוף את איבר מינו במים ובסבון, והמתלוננת עשתה כן (להלן: אירוע המקלחת). במקרה נוסף, אשר לא תואר בכתב האישום ועלה לראשונה במהלך ריאיון שערכה הפרקליטה עם המתלוננת בימים 4.1.2021 ו-5.1.2021 לקראת עדותה (להלן: ריאיון הפרקליטה. ראו מכתב ששלחה הפרקליטה על פרטים שעלו בריאיון זה (ת/16) וכן פרוטוקול דיון מיום 23.2.2021, בעמ' 22 שו' 5-30), נטען כי כאשר הייתה המתלוננת בכיתה ג' או ד' שכבו היא והמערער במיטת אימה ללא בגדים בתנוחת "כפיות" בעת שהמערער דחף את איבר מינו לישבנה (להלן: אירוע הכפיות; יחד עם אירוע הסרט, אירוע המטבח, ו-אירוע המקלחת: האירועים).

הכרעת הדין

5. הכרעת דינו של בית המשפט המחוזי, אשר ניתנה ביום 16.2.2023 (חוות הדעת העיקרית נכתבה על ידי סגן הנשיאה ואגו), התמקדה בהערכת גרסאות הצדדים - הקוטביות זו מזו. זאת, תוך בחינתן ב"מישור הפנימי", מבחינת קוהרנטיות וסבירות הגרסה של כל אחד מן הצדדים, וב"מישור החיצוני", תוך השוואת הגרסה לראיות ועדויות נוספות (להלן: הכרעת הדין).

6. בכל הנוגע לגרסת המתלוננת, עדותה נמסרה תחילה בפני חוקרת ילדים, הגב' מירית דהן פרץ (להלן: החוקרת או חוקרת הילדים), שכן טרם מלאו לה 14 שנים בעת חשיפת האירועים על ידה. חקירות המתלוננת הוסרטו במלואן, והוגשו כראיה לבית המשפט קמא (ת/3. להלן: חקירות המתלוננת), יחד עם סיכום מהימנות המתלוננת שערכה החוקרת בגמר החקירות (ת/4. להלן: סיכום המהימנות). כשהגיעה המתלוננת לגיל 14, העריכה חוקרת הילדים כי היא יכולה למסור את עדותה בפני בית המשפט, וכן המליצה כי העדות תימסר בליווי דודתה או אימה, שלא בפני הנאשם, וכאשר בית המשפט אינו ישוב על הבמה עם מדי משפט. ואכן, המתלוננת העידה בפני בית המשפט קמא בתנאים אלו. בנוסף למתלוננת, העידו בפני בית המשפט קמא דודתה, אימה וחברתה של המתלוננת ל' (להלן: הדודה, האם והחברה ל', בהתאמה), וכן רס"ב מוטי סקירה שחקר את המערער במשטרה. כמו כן, הוגשו לבית המשפט קמא ההודעות שמסרו הדודה, האם, המערער והחברה ל' במשטרה (בהתאמה: ת/5 ות/6; ת/7 ות/8; ת/13; ות/14). לצד זאת, הוגשו מספר ראיות נוספות ובהן צילום מסך מהתכתבות בין המתלוננת לחברה ל' ביישומון **WhatsApp** מיום 7.2.2020 שדנה בנושא (ת/10. להלן: וואטסאפ).

7. פרשת ההגנה התבססה בעיקר על עדות המערער. אקדים את המאוחר ואציין כי המערער טען כי לא היו דברים מעולם, ואף האשים את אם המתלוננת ודודתה בעלילה וביוזמת התלונה, אשר לטענתו נבעה מקנאה כלפיו עקב נישואיו והולדת בנו בסמוך לפני הגשת התלונה (להלן: טענת העלילה). לצד המערער, העידו בבית המשפט קמא מספר מחברי משפחתו - ובהם אחותו, אחייניתו, גרושתו ואשתו הנוכחית, וכן הפסיכולוג ד"ר מאיר נדב (להלן: מומחה ההגנה), אשר חוות דעתו על אודות הנאשם מיום 6.12.2021 הוגשה גם כראייה, לצד מוצגים נוספים כגון דו"ח נוכחות שעות העבודה של המערער (נ/9).

לאחר בחינת כלל העדויות והראיות, הכריע בית משפט קמא כי באפשרותו לקבוע כי המערער ביצע את האירועים שמויחסים לו מעל לכל ספק סביר, ולפיכך הרשיע אותו במכלול העבירות שיוחסו לו בכתב האישום.

8. משיקולי בהירות, אפתח בהצגת אופן חשיפת הפרשה. ביום 28.4.2020, ערב יום העצמאות, כ-3.5 שנים לאחר סוף התקופה הרלוונטית, התגלעה מריבה בין המתלוננת לאימה, אשר חומרתה וטיבה אינם ברורים. בעקבות מריבה זו, ביקשה אם המתלוננת מדודתה כי תשוחח עם המתלוננת, ובמסגרת שיחה זו חשפה המתלוננת בפני הדודה כי המערער פגע בה מינית. למחרת, ביום 29.4.2020, מסרה המתלוננת גם לאימה, בנוכחות דודתה, כי נפגעה מינית על ידי המערער. שתי החשיפות הללו היו לקוניות, והמתלוננת תיארה בהם את הפגיעה המינית באופן מצומצם, וללא פירוט נרחב של האירועים שהתרחשו. יצוין, כי למעלה מחודשיים לפני חשיפות אלה, ביום 7.2.2020, התכתבה המתלוננת עם ל' באמצעות היישומן וואטסאפ, וחשפה לראשונה בפניה כי נפגעה מינית על ידי המערער, מבלי לפרט על אופן הפגיעה. דיווח מלא ומפורט של המתלוננת על היקף הפגיעה מצד המערער נמסר איפוא לראשונה רק בחקירות המתלוננת על ידי חוקרת הילדים, אשר תפורט להלן בהצגת עיקרי הכרעת הדין.

א. גרסת המתלוננת - המישור הפנימי

9. בית המשפט קמא פתח בבחינת המישור הפנימי של גרסת המתלוננת, כפי שנמסרה בשתי החקירות שנחקרה על ידי חוקרת הילדים; בעדותה של החוקרת המתייחסת לחקירות הללו; וכן בעדותה של המתלוננת בבית המשפט.

10. החקירה הראשונה של המתלוננת על ידי חוקרת הילדים נערכה בתאריך 6.5.2020 (להלן: החקירה הראשונה), כשבוע לאחר חשיפת הפרשה לדודתה ולאימה. יצוין כי במהלך החקירה הראשונה נזקקה המתלוננת למספר הפסקות על מנת להירגע, כאשר במהלך חלקן שוחחה עם דודתה. במהלך החקירה, סיפקה המתלוננת עוגני זמן ומקום, אשר חלקם לא נזכרים בכתב האישום. כך, למשל, מיקמה המתלוננת על ציר הזמן את אירוע הסרט כאירוע הראשון, וזאת חודשים אחדים לאחר ששברה את ידה בסוף שנת 2014, בכיתה ג' (אותה סיימה המתלוננת באמצע שנת 2015). גם את אירוע המקלחת תיארה המתלוננת בכיתה ג'. אם כן, שני אירועים אלו, התרחשו לפי גרסת המתלוננת במחצית הראשונה של שנת 2015. לעומת זאת, את אירוע המטבח תיארה המתלוננת בכיתה ד', בבית אשר בו התגוררה מאמצע שנת 2016.

11. כמה ימים לאחר מכן, ביום 10.5.2020, העידה המתלוננת עדות משלימה בפני החוקרת (להלן: החקירה השנייה). בסיכום המהימנות, קבעה החוקרת כי להתרשמותה האירועים עליהם דיווחה המתלוננת אכן התרחשו, עקב התיאור הקוהרנטי והמפורט שבעדותה (ראו עמ' 2 ל-4/ת). בהקשר זה, הבהיר בית המשפט קמא, לאחר סקירת הפסיקה בנושא, כי חקירות

המתלוננת קבילות כראיה למרות עדותה בפני בית המשפט, אך משקלן, כמו גם של סיכום המהימנות ועדות חוקרת הילדים, נמוך בשל יכולת ההתרשמות הישירה של בית המשפט מעדות המתלוננת בפניו.

12. לאחר שעברה המתלוננת הכנה על ידי החוקרת וקיימה ריאיון הכנה עם הפרקליטה, היא העידה בפני בית המשפט בימים 23.2.2021 ו-25.2.2021. בעדותה, הן בחקירתה הראשית והן בחקירתה הנגדית, תיארה המתלוננת את האירועים באופן דומה לתיאור שסיפקה בפני חוקרת הילדים, ועמדה על גרסתה. בין היתר, ולשאלת ההגנה, היא הסבירה את כבישת תלונתה במשך כ-3.5 שנים כנובעת מפחד מתגובת יקיריה והרצון שלא להכאיב להם, והוסיפה כי רק כשהתבגרה הבינה את חומרת האירועים שעברה.

13. בסיום בחינה פנימית של גרסת המתלוננת, קבע בית משפט קמא כי היא "עקבית, אמינה וכנה" (פסקה 42 להכרעת הדין). בקביעה זו, הסתמך בית המשפט קמא, בין היתר, על המצב הרגשי של המתלוננת בעת חקירותיה ועדותה; עוגני הזמן והמקום שסיפקה המתלוננת לאירועים; תיאור רגשותיה ומחשבותיה האוטנטיים בזמן אמת; תיאורים לא מותאמי גיל, כאמירותיו של המערער בזמן אמת, אשר את חלקן הבינה המתלוננת רק שנים לאחר מכן; תיאור דינמיקת פיתוי, המוכרת בפגיעות מיניות, שהתבטאה למשל, בסרט שראו ובמריחת הנוטלה על איבר המין של המערער; הדגמות האירועים על ידי המתלוננת; והיעדר מוטיבציה שלה להפללת המערער.

ב. גרסת המתלוננת - המישור החיצוני

14. על אף שציין כי ניתן היה "להסתפק בגרסת הקטינה ובחיזוקים הפנימיים שנמצאו לה" (פסקה 45 להכרעת הדין), פנה בית המשפט קמא לבחון את עדויות התביעה ה"חיצוניות" - דודתה, אמה וחברתה של המתלוננת, כדי "להשלים את התמונה הראייתית" (פסקה 56 להכרעת הדין).

15. הדודה והאם מסרו הודעות במשטרה בימים 6.5.2020 ו-13.5.2020. כל אחת מהן דיווחה בהודעתה כי בתקופה הרלוונטית חל שינוי בהתנהגות המתלוננת. דודתה ציינה התדרדרות בלימודים וחוסר ריכוז, ושתיהן נקבו בדרישה חריגה מצידה לשינה עם אור. בדומה לכך, אמרה הדודה כי קודם לחשיפת הפרשה חל שינוי דומה בהתנהגותה, ועל כן שאלה אותה לאחר המריבה עם אימה האם מישהו פגע בה מינית - מה שהוביל לחשיפת הפרשה בפניה. בנוסף, האם פירטה את הנסיבות שבעטיין שהו המערער והמתלוננת לבדם בבית בתקופה הרלוונטית. לדבריה, היא השתתפה בתקופה זו, ובפרט בין אוגוסט 2014 ועד אמצע שנת 2015, בלימודים שנערכו בשעות אחר הצהריים, וביקשה מן המערער שישגיח על המתלוננת בהיעדרה. כמו כן, ציינה האם כי לאחר הפרידה מן המערער השניים לא היו בקשר. הודעות אלו הוגשו חלף עדותן הראשית של אם המתלוננת ודודתה, והן נחקרו בחקירה נגדית בפני בית המשפט מיום 15.9.2020. בחקירה הנגדית של כל אחת מהן, העלתה בפניהן ההגנה את טענת העלילה, לפיה המניע לתלונה הם נישואי המערער והולדת בנו. הן האם והן הדודה הכחישו טענה זו מכל

וכל, והבהירו כי הן לא ידעו כלל מה מתרחש בחיי המערער, מעת שנפסקה מערכת היחסים הזוגית בינו לבין האם.

16. החברה ל' מסרה את הודעתה למשטרה ביום 10.5.2020. בהודעתה, תיארה כי היא והמתלוננת חברות טובות מאד, המשתפות זו את זו בכל, ותיארה את הודעות הוואטסאפ ששלחה לה המתלוננת ביום 7.2.2020 ובה כתבה, מבלי להיכנס לפרטים, כי מישהו "הטריד" אותה מינית (ראו ת/10). הודעה זו הוגשה לבית המשפט חלף חקירתה הראשית. בחקירתה הנגדית, שללה החברה ל' כי הבחינה בהתנהגות חריגה אצל המתלוננת בתקופה הרלוונטית, דהיינו בתקופה בה התרחשו, כביכול, האירועים.

17. בית המשפט קמא קבע כי העדויות החיצוניות מסייעות בעיקרן לגרסתה של המתלוננת. בין היתר, נקבע כי לוחות הזמנים המתוארים בעדויות אלו עולים בקנה אחד עם אלו שתוארו על ידי המתלוננת. כמו כן, נקבע כי העדויות החיצוניות מזימות את טענת העלילה, ממגוון טעמים: ניתוק הקשר בין אם המתלוננת למערער מעת פרידתם; ההתכתבות בין המתלוננת לבין החברה ל', במהלכה נחשפה הפגיעה לראשונה, שהתרחשה שבוע טרם הולדת בנו של המערער; העובדה כי המתלוננת לא שיתפה את אמה, דודתה וחברתה בכל הפרטים אשר חשפה בפני חוקרת הילדים; וכן הקושי הכרוך בחשיפת המתלוננת - הן מצידה והן מצד אימה ודודתה. בהקשר זה, נקבע כי עדותה של הדודה על השיחות בינה לבין המתלוננת בהפסקות חקירות המתלוננת, שעלתה בקנה אחד עם עדותה של המתלוננת בעניין, שוללת את האפשרות לזיהום חקירתה. לבסוף, נקבע כי העדויות החיצוניות על אודות השינויים הרגשיים שעברה המתלוננת, הן בתקופה בה התרחשו האירועים והן בסמוך לחשיפת הפרשה, מחזקות מאוד את גרסתה.

18. לסיום בחינת גרסת המתלוננת, נתן בית המשפט קמא דעתו לכבישת גרסתה במשך שנים, וקבע כי זו אינה פוגעת במהימנותה, לנוכח ההסברים המשכנעים שהיא סיפקה לכך; שלילת הזיקה שבין עיתוי חשיפת הפרשה לנישואי המערער ומועד הולדת בנו, ולנוכח הכרת הפסיקה "בכבישת תלונה, כמאפיין ייחודי לפגיעה בעבירות מין, ובתוך התא המשפחתי בפרט" (פסקה 59 להכרעת הדין).

ג. גרסת המערער - המישור הפנימי

19. לצד האמינות שיוחסה לגרסת המתלוננת, בחן בית המשפט קמא את גרסת המערער. תחילה, נותחה גרסתו של המערער באופן עצמאי, כפי שנמסרה בהודעתו במשטרה ובעדותו. הודעת המערער במשטרה נמסרה ביום 6.5.2020. בהודעתו במשטרה אישר המערער כי היה מעורב במערכת יחסים עם אם המתלוננת, ואף השיב בחיוב לשאלה האם היו מקרים בהם הוא נשאר לבד עם המתלוננת, אך הכחיש כל יחסים מיניים עימה. בהודעתו במשטרה העלה המערער לראשונה את טענת העלילה ביחס לאם, ובמהלכה חזר עליה פעמים רבות. עוד

הוסיף המערער מיוזמתו כי המתלוננת ראתה אותו ואת אמה מקיימים יחסי מין, כששכחו לנעול את דלת חדרם, וייתכן כי היה בכך כדי להשפיע על תלונתה הדמיונית.

20. עדות המערער בבית המשפט קמא נגבתה ביום 11.5.2021. המערער תיאר כי הקשר שלו עם האם התחלק לשלוש תקופות: הראשונה בין אוגוסט 2014 לדצמבר 2014, בה המערער והאם היו במערכת יחסים, במסגרתה התגוררו השניים בנפרד; השנייה בין דצמבר 2014 לדצמבר 2015, במהלכה השניים לא היו כלל במערכת יחסים; והשלישית בין דצמבר 2015 לאוגוסט 2016, בה חזרו השניים לנהל מערכת יחסים, במסגרתה התגוררו יחד בבית האם והמתלוננת. כלומר, לפי עדות המערער, הוא לא היה בקשר ממשי עם המתלוננת ואימה במרביתה המוחלט של שנת 2015, אשר המתלוננת טענה שבמהלכה התרחשו חלק מהאירועים שמיוחסים לו. כמו כן, המערער העיד כי אם המתלוננת נכחה בבית כל העת, כך שהוא והמתלוננת לא שהו מעולם לבדם למשך פרק זמן משמעותי, ואף שלל כי האם למדה או עבדה בשעות אחר הצהריים בעוד הוא התבקש להשגיח על המתלוננת. בנוסף, חזר המערער על טענת העלילה, כאשר בחקירתו הרחיב אותה גם לדודתה של המתלוננת, וכן דיבר סרה ביחס להתנהגות המתלוננת עצמה לאורך התקופה הרלוונטית.

21. בעדותו, התייחס המערער לאירועים בהם הוא מואשם. באשר לאירוע המקלחת, אישר המערער כי הוא נהג לקיים עם אם המתלוננת יחסים אנאליים באמצעות שמן תינוקות, וזאת תוך כדי צפייה בסרטים פורנוגרפיים. עם זאת, טען המערער כי דווקא פרט זה מוכיח כי המתלוננת בדתה את גרסתה, שכן לפי גרסתה שמן התינוקות נמרח רק על איבר מינו של הגבר, בעוד במציאות יש למרוח את שמן התינוקות גם על איבר המין של האישה כי "אחרת זה לא עובד" (פרוטוקול דיון מיום 11.5.2024, עמ' 65 שו' 13). על כל פנים, נטען כי ייתכן שהמתלוננת למדה על השימוש בשמן תינוקות כשראתה אותו ואת אמה מקיימים יחסים. כמו כן, טען המערער כי התרחישים שתיארה המתלוננת, וביניהם שהרים אותה ביד אחת והוריד את בגדיה ביד השנייה, אינם אפשריים. גם את אירוע המטבח הכחיש המערער וטען כי לוחות הזמנים של עבודתו באותה העת, במסגרתם היו לו 45 דקות בלבד להפסקת הצהריים, לא מאפשרים את התרחשות המקרה הנטען, שכן עבודתו הייתה במרחק של 15 דקות נסיעה מביתה של המתלוננת. כמו כן, טען המערער שהמעשה המתואר אינו מעשי, עקב הפרשי הגובה בינו לבין המתלוננת. בעניין אירוע הסרט, נטען כי לא ייתכן שהשניים צפו בסרט בחדר השינה, שכן בדירה בה נטען שהתרחש האירוע היה אינטרנט רק בסלון. יחד עם זאת, אישר המערער כי הוא נהג להוריד סרטים למחשב הנייד שלו כדי שיוכל לצפות בהם יחד עם המתלוננת ואימה. בחקירתו הנגדית, שב המערער על עיקרי גרסתו, אך לנוכח האמור בהודעתו במשטרה, חזר בו מעדותו בחקירה הראשית, והבהיר כי אכן היו מקרים בהם שהה לבדו עם המתלוננת. כמו כן, העלה המערער השערה לפיה את תוכן התלונה למדה המתלוננת מסרטים פורנוגרפיים שאליהם נחשפה.

22. ביום 19.12.2021, ולאחר שהמשיבה (להלן: המדינה) הגישה פלטי שיחות טלפוניות לפיהן התנהלו שיחות טלפוניות רבות בין אם המתלוננת למערער לאורך כל שנת 2015 (ת/17ב), שב

המערער לדוכן העדים. מכיוון שפלטי השיחות מקשות, שלא לומר סותרות, את גרסתו של המערער כי לאורך עיקר שנת 2015 הוא לא היה במערכת יחסים עם המתלוננת, הודה המערער בעדות זו כי במהלך שנת 2015 הוא אמנם היה בקשר עם האם, אך לדבריו קשר זה היה טלפוני בעיקרו, והוסיף כי באותה עת היה בקשר אינטימי עם אישה אחרת.

23. בית המשפט קמא בחן את גרסתו של המערער, ועל אף שקבע כי אין בה כשלים מהותיים ומובהקים, הוא מצא כי היא מכילה סתירות ומעלה תהיות, כך שאין ביכולה להטיל ספק בראיות התביעה. כך, למשל, הצביע בית המשפט קמא על מספר שינויים שעברה גרסתו של המערער: ביחס למתלוננת ודודתה, כאשר בהודעת המערער במשטרה תיארן באופן ניטרלי בעוד בעדותו תיארן באופן שלילי ביותר; וביחס להימצאותו לבד עם המתלוננת, כאשר בחקירתו במשטרה אישר כי היו מקרים בהם השניים שהו לבד בבית, אך בעדותו הכחיש זאת. כמו כן, נקבע כי טענות המערער כי לא יכול היה לקיים את המעשים המיוחסים לו הוכחו כשקריות, ובראשן טענתו כי מערכת היחסים עם אם המתלוננת הפסיקה במשך שנת מרביתה המוחלט של שנת 2015, אשר נסתרה באמצעות פלטי השיחות הטלפוניות שהגישה המדינה. בדומה לכך, נקבע כי טענת המערער השוללת אפשרות לצפייה בסרט בחדר השינה (כפי שאירע באירוע הסרט ובאירוע המקלחת) בעקבות היעדר חיבור לאינטרנט נסתרה על ידי הודאתו שלו כי הוא נהג להוריד סרטים למחשבו הנייד - כך שאין כל צורך בחיבור אינטרנטי בחדר השינה כדי לצפות בו בסרטים. לבסוף, נקבע כי גם טענת העלילה של המערער אינה יכולה לעמוד (מן הטעמים שפורטו בפסקה 17 לעיל).

ד. גרסת המערער - המישור החיצוני

24. בית המשפט קמא חילק את העדויות שהובאו כדי לחזק את גרסת המערער לשלוש קבוצות: משפחתו הביולוגית - אחותו ואחייניתו; גרושתו ואשתו הנוכחית; ומומחה ההגנה. אחות המערער ואחייניתו העידו ביום 19.9.2021, ושתייהן העידו כי למיטב היכרותן עם המערער "לא יעלה על הדעת [...] שעשה את [ה]מעשים שיוחסו לו" (פס' 73 להכרעת הדין). גרושתו ואשתו הנוכחית העידו ביום 21.10.2021, ועדותן נסובה גם היא על אופיו ההגון של המערער. כמו כן, גרושתו של המערער העידה כי שמעה ממנו על ההתנהגות השלילית של המתלוננת ואימה. מומחה ההגנה, שהעיד גם הוא ביום 21.10.2021, התמקד בחוות הדעת הפסיכולוגית שהגיש בעניין המערער, אשר לא הכילה מסקנות ברורות ביחס לסבירות האישומים כנגדו. בחקירתו הנגדית, טען מומחה ההגנה כי מערכות היחסים המשמעותיות שקיים המערער עם נשים מפחיתות משמעותית את ההסתברות כי הוא בעל נטייה פדופילית. בית המשפט קמא קבע כי שתי הקבוצות הראשונות "רחוקות מלייצג עמדה אובייקטיבית" (פס' 80 להכרעת הדין) ואינן מחזקות את גרסת המערער. בדומה לכך, נקבע כי גם מומחה ההגנה וחוות דעתו אינם אובייקטיביים לחלוטין, אלא הובאו מטעמו של המערער, וכי אף לתוכן עדות מומחה ההגנה וחוות דעתו אין משקל ראייתי משמעותי.

25. לסיום, התייחס בית המשפט למעמד המערער כ"בן משפחה" ביחס למתלוננת וקבע כי לעניין חוק העונשין הוא אכן תיפקד ככזה בתקופה הרלוונטית. כך, מכיוון שלפי סעיף 351(ה) לחוק, מוגדר "בן משפחה" גם כ"בן זוגו של הורה אף אם אינו נשוי לו", ובהתאם נקבע בפסיקה כי עצם הזוגיות עם ההורה, אף ללא דרישת מגורים משותפים, מספיקה כדי להיכלל בהגדרת "בן משפחה" לפי החוק (ע"פ 989/19 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 42 (19.12.2019)).

26. לאור כל האמור, בית המשפט קמא הגיע לכלל מסקנה כי המערער לא הצליח להטיל ספק סביר בגרסת המתלוננת, אשר כאמור נמצאה מהימנה וקוהרנטית, ומחוזקת בראיות ובעדויות חיצוניות. בשל כך, הורשע המערער בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום.

גזר הדין

27. גזר הדין, מיום 20.7.2023 (להלן: גזר הדין), אשר גם הוא נכתב בעיקרו על ידי סגן הנשיאה ואגו, פתח בהצגת תסקיר נפגעת העבירה מיום 3.5.2023 שנערך לבקשת המדינה, ובו נקבע כי השלכות הפגיעה המינית שחוותה המתלוננת באות לידי ביטוי בהתנהלותה היום-יומית, ואף אמה ודודתה מתמודדות עם תסמינים פוסט-טראומטיים.

28. לאחר שסקר את טיעוני הצדדים לעונש, פנה בית המשפט קמא לקביעת מתחם העונש ההולם, תוך שהובהר כי מתחם זה ייקבע ביחס לכלל האירועים כמקשה אחת, לפי ההלכה שנקבעה בע"פ 4910/13 ג'אבר נ' מדינת ישראל (29.10.2024). בפתח הדיון, עמד בית המשפט קמא על הערכים החברתיים המוגנים שנפגעו ממעשי המערער, ובהם שלומו של כל אדם, בטחונו וכבודו, וזכותו לפרטיות ולאוטונומיה על גופו. עוד נקבע כי מכיוון שמדובר בקטינה שנפגעה על ידי "בן משפחה", ערכים אלו נפגעו באופן חמור ביותר, וכי מדיניות הענישה בעבירות כגון אלו היא מחמירה. כמו כן, ציין בית המשפט מספר נסיבות לחומרה המתקיימות בענייננו, כתכנון ותזמון המעשים כאשר האם לא נכחה בבית; פלישתו אל המרחב האינטימי של הקטינה הצפויה לגרום לה נזק משמעותי; כפיית עצמו על המתלוננת; והניצול לרעה של פערי הגיל ביניהם והיותו דמות הורית בעיניה. לאחר שנבחנה פסיקה במקרים קרובים שהביאו הצדדים, נקבע כי מתחם הענישה הראוי עומד בטווח שבין 8 שנות מאסר בפועל לבין 12 שנות מאסר בפועל, לצד הטלת עונש מאסר על תנאי ופיצוי הולם למתלוננת.

29. במסגרת גזירת העונש בתוך המתחם שצוין, נלקחו בחשבון פגיעת העונש במערער ובמשפחתו; אי-נטילת אחריות על מעשיו; התנהגותו החיובית של המערער והיותו אדם נורמטיבי; והיעדר עבר פלילי. בהתחשב בכל אלו, נקבע כי יש לגזור את דינו של המערער באמצע המתחם, ועל כן השית בית המשפט קמא על הנאשם מאסר בפועל למשך 10 שנים, מאסר על תנאי למשך 12 חודשים ולאחר שחרורו למשך 3 שנים בתנאי שלא יעבור על כל עבירת מין שהיא פשע. כמו כן, הוטל פיצוי בסך 70,000 ש"ח. לסיום, הובהר כי גזר הדין ניתן בגין ארבעת האירועים בלבד, תוך הנחה - לטובת המערער - כי לא התרחשו אירועים נוספים מלבדם.

תמצית טענות הצדדים וההליכים בבית משפט זה

הערעור על הכרעת הדין

30. בערעורו על הכרעת הדין, טוען המערער כי המקרה דנן מצדיק את התערבותנו בממצאי המהימנות שנקבעו על ידי בית המשפט קמא ביחס למתלוננת ועדי המדינה מחד גיסא, והמערער ועדי ההגנה מאידך גיסא (להלן: הודעת הערעור). זאת, מכיוון שכתב האישום נגד המערער מבוסס כולו על עדות יחידה, ומשכך יש לבחון את ממצאי המהימנות של הערכאה הדיונית בקפידה, על מנת להימנע מהרשעת שווא. במסגרת הודעת הערעור, שוטח המערער את טענותיו ביחס לכל אחד מארבעת האירועים בהם הורשע.

31. אשר לאירוע הסרט, טוען המערער כי בית המשפט קמא לא התייחס לקשיים שעלו בקביעת המועד המדויק בו התרחש המקרה. כמו כן, מצביע המערער כי המתלוננת העידה בחקירותיה כי המעשה אירע בתחילת-אמצע שנת 2015 כשהייתה בת 9, בעוד שאין חולק כי בתקופה זה עודנה הייתה בת 8. לצד טענות נוספות של המערער באשר לאירוע זה, הוא טוען כי המתלוננת הוסיפה פרט בריאיון הפרקליטה ביחס לאירוע שלא הוזכר בחקירותיה, לפיו הוא לקח את ידה והניחה על איבר מינו. המערער מדגיש שבית המשפט קמא לא התייחס לפרט מידע נוסף זה בהכרעתו. אגב כך, מציין המערער כי בחקירת המתלוננת אצל חוקרת הילדים היא טענה כי ראתה את השניים מקיימים יחסים, אך הכחישה זאת בעדותה בבית המשפט.

32. אשר לאירוע המקלחת, פירט המערער את הרגעים הרבים בחקירות המתלוננת בהן הביעה חוסר ידיעה או בלבול. כמו כן, מצביע המערער על פרטים אשר השמיטה המתלוננת בחקירתה בבית המשפט, ובראשם שמן התינוקות עליו סיפרה בחקירתה בפני חוקרת הילדים, וכן המקלחת שעשתה בהוראת המערער טרם מעשה הסדום. לבסוף, מציין המערער מספר פערים בגרסת המתלוננת ביחס לאירוע זה: בחקירות המתלוננת היא תיארה את מריחת הנוטלה על איבר מינו של המערער כחלק מאירוע המקלחת, בעוד בריאיון הפרקליטה לא זכרה האם מדובר באירוע נפרד העומד בפני עצמו; ובעדותה של המתלוננת בבית המשפט לא עלה כי המערער החדיר את איבר מינו לישבנה, אלא רק ניסה לעשות זאת, בעוד בחקירותיה אצל חוקרת הילדים תיארה המתלוננת חדירה.

33. אשר לאירוע המטבח, טוען המערער כי שגה בית המשפט קמא כאשר לא נתן משקל לכך שאירוע זה עלה בחקירה אצל חוקרת הילדים לא מטעם המתלוננת אלא מטעם החוקרת. כמו

כן, המערער מצביע על מספר פרטים שהשמיטה המערערת בעדותה בבית המשפט לעומת גרסתה אצל חוקרת הילדים, כגון הורדת בגדיו של המערער, תפיסת גופה וכיוצא בכך. לבסוף, טוען המערער כי גרסתו, ובפרט שעות עבודתו, מקימות תזה חלופית אשר עולה בקנה אחד עם העובדות כפי שהציגה המדינה.

34. אשר לאירוע הכפיות, טוען המערער כי שגה בית המשפט קמא בכך שלא ייחס חשיבות לכך שמדובר באירוע נוסף, אשר כלל לא תואר בחקירת המתלוננת בפני חוקרת הילדים ובכתב האישום, אלא רק בריאיון הפרקליטה. יתרה מכך, נטען כי אין תמלול מדויק של ריאיון זה, וכי יש בכך כדי להשפיע על משקלו הראייתי. לבסוף, נטען כי תחושת העצירות שתיארה המתלוננת בעדותה על אירוע זה שויכה על ידה בעדותה בבית המשפט גם לאירוע המקלחת, מה שמוריד מאמינותה.

35. בנוסף להתייחסות המערער לכל אחד מן האירועים, הוא מעלה נגד הכרעת הדין של בית משפט מספר השגות כלליות. ראשית, מעורר המערער חשש לזיהום חקירות המתלוננת, כאשר היא דיברה עם דודתה בזמן ההפסקות שהתרחשו בהן. ראייה נוספת לזיהום גרסת המתלוננת, לשיטתו של המערער, הוא השבוע שעבר מעת מועד חשיפת הפרשה לאם ולדודה ועד לעדות המתלוננת בפני חוקרת הילדים. שנית, המערער טוען כי ישנה סתירה בין תירוצה של המתלוננת לכבישת תלונתה, לפיה רק בדיעבד הבינה את חומרת המעשים, לבין סירובה של המתלוננת לפי גרסתה שלה, לבצע חלק מן האקטים המיניים שביקש ממנה המערער. שלישית, נטען כי הפרשה כולה היא פרי של זיכרון כוזב ואוטוסוגסטיה אשר נבע מחשיפתה של המתלוננת "לדבריהן של אימה ודודתה לאורך השנים, הן לאופיו והן למעשיו של המערער" (פסקה 155 להודעת הערעור). רביעית, ולבסוף, מדגיש המערער כי שגה בית המשפט קמא כשקבע שהובאו לעדות היחידה של המתלוננת חיזוקים חיצוניים. בין היתר, מונה המערער את לוחות הזמנים שסיפקו אימה ודודתה של המתלוננת וטוען כי המתלוננת עצמה כלל לא סיפקה לוחות זמנים שכאלו; כי הדינמיקה של חשיפת הפרשה והטריגר לה נובעים כולם מאוטוסוגסטיה; וכי מצבה הרגשי של המתלוננת בזמן אמת אינו אמין, שכן העדות האובייקטיבית היחידה שניתנה - מאת החברה ל' - העידה כי לא נצפה כל שינוי רגשי אצל המתלוננת בתקופה הרלוונטית, וכי מורתה של המתלוננת, שבשמה כביכול הובא כי המתלוננת חוותה התדרדרות בלימודים, לא הובאה כעדה בבית המשפט קמא. יתרה מכך, המערער ביקש להגיש לבית משפט זה ראייה אשר לא הוצגה בבית משפט קמא - גיליון ציוניה של המתלוננת בתקופת האירועים הנטענים, כראיה להיעדר שינוי במצבה הרגשי.

עקב כל אלו, סבור המערער כי עלה בידו להקים ספק סביר בדבר אשמתו במעשים שמיוחסים לו.

36. בעיקרי הטעון מטעם המדינה, ובדיון שנערך לפנינו ביום 6.5.2024, שטחה גם היא את טיעוניה. בפתח הדברים, טוענת המדינה כי הכרעת הדין בה עסקינן מבוססת על קביעות

שבעובדה ובמהימנות, כאשר המערער לא הציג כל טעם המצדיק התערבות בהן על ידי ערכאת הערעור. לגופו של עניין, המדינה הצביעה על כך שבית המשפט קמא הציג לא רק הנמקה מספקת לאמון שנתן בגרסת המתלוננת, אלא אף חיזוקים חיצוניים להכרעתו, כאשר לטעמה מצבה הרגשי של המתלוננת אף עולה כדי סיוע של ממש. בהקשר זה, נטען כי עדות האם על מצבה הרגשי של המתלוננת התקבלה בצדק, שכן נקבע כי אין כל בסיס לטענת ההגנה בדבר עלילה מצד האם. בדבר הטענה כי עדות המתלוננת לא סיפקה עוגנים לארבעת האירועים, עומדת המדינה על כך שהמתלוננת סיפקה טווחי זמן וכן מיקומים בהם אירעו האירועים. כך, למשל, המתלוננת טענה כי האירועים החלו לקרות זמן לא רב לאחר שהורידה את הגבס שהיה על ידה, והביאה מסמכים שיאמתו כי אכן שברה את ידה בסוף שנת 2014, וכן טענה כי האירועים התרחשו בזמנים שהאם לא הייתה בבית, ואכן הגישה מטעמה ראייה כי אמה שהתה בלימודים בשעות אחר הצהריים-ערב בתקופה הרלוונטית. בנוסף, טוענת המדינה כי אין כל מקום לטענת ה"זיכרון המודחק", שכן המתלוננת מעולם לא טענה שנזכרה באירועים לאחר מספר שנים, אלא מסרה שלא שיתפה על התרחשותם, והחליטה על חשיפתם בהדרגתיות בעקבות הבנתה את חומרתם. עוד טוענת המדינה כי אין ליחס נפקות של ממש לבלבול ולחוסר הדיוק בדברי המתלוננת, שכן אין לצפות מקטינה שהייתה קורבן לעבירות מין לספק גרסה מושלמת, ובכל מקרה אי-דיוקים אלו אינם יורדים לשורש גרסתה. כמו כן, בקשר לאירוע המטבח, טוענת המדינה כי דו"ח הנוכחות של המערער (נ/9) מעיד כי היו מקרים בהם הוא יצא מוקדם מעבודתו או שהפסקתו ארכה זמן רב יותר מ-45 דקות, כך שהיה באפשרותו לבצע את המיוחס לו. אשר לבקשה להגשת ראייה נוספת בדמות גליונות הציונים של המתלוננת, טוענת המדינה כי אין מקום לקבלה, מכיוון שהיא הייתה בידי המערער אך הוא בחר שלא להגיש אותה לבית משפט קמא. לחילופין, נטען כי המתלוננת ועדי התביעה נחקרו על ציוניה בבית הספר בבית המשפט קמא, כך שהלכה למעשה סוגיה זו נידונה ומוצתה. לבסוף, נטען כי בכל מקרה ראייה זו אינה בעלת משקל סגולי שבכוחו לשנות את הכרעת הדין של בית המשפט קמא.

הערעור על גזר הדין

37. ככל שלא יתקבל ערעורו על הכרעת הדין, המערער מבקש להשיג על גזר הדין. המערער עומד על סתירה מסוימת בגזר הדין, כאשר במקום אחד קבע בית משפט קמא כי יש להתייחס למעשים בבחינת "אירוע אחד" (פסקה 11 לגזר הדין), אך במקום אחר התייחס בנפרד לכל אחד מן המעשים ביחס לעונש המינימום הקבוע בחוק (פסקה 13 לגזר הדין). כמו כן, טוען המערער, תוך הפנייה למספר פסקי דין הקרובים לעניינו, כי מתחם הענישה שנקבע בעניינו הינו מחמיר מהנהוג בפסיקה. לבסוף, נטען כי בית המשפט קמא לא ייחס חשיבות מספקת לחלוף הזמן מאז ביצוע העבירות, ולנזקים שעתידים להיגרם למערער ולמשפחתו בשל העונש. מנגד, המדינה סמכה את ידה על גזר הדין של בית משפט קמא, וטענה כי מדובר בעונש ראוי שאינו חורג ממדיניות הענישה הנוהגת, לנוכח חומרת המעשים והפגיעה במתלוננת.

38. להשלמת התמונה, יצוין כי לצד הערעור הגיש המערער בקשה לעיכוב ביצוע, אשר ביום

13.8.2024 הוחלט לדחותה (כב' השופטת רות רונן), נוכח הערכה זהירה כי סיכויי הערעור להתקבל נמוכים; נוכח חומרת העבירות בהן הורשע המערער; ועקב תקופת המאסר הארוכה שנגזרה עליו. כמו כן, לבקשת בית משפט זה הוגשה ביום 17.4.2024 חוות דעת של המרכז להערכת מסוכנות בעניינו של המערער, ולפיה הוא בעל רמת מסוכנות נמוכה לרצידיביזם מיני (להלן: הערכת המסוכנות).

דיון והכרעה

39. לאחר עיון בערעור, בעיקרי הטענות של הצדדים, במוצגים השונים שהוגשו לבית המשפט קמא, ובכלל זאת בהסרטות חקירות המתלוננת, ולאחר ששמענו את טיעוני הצדדים בעל פה, אציע לחבריי לדחות את הערעור - הן על הכרעת הדין והן על גזר הדין. אדון בהם ראשון ראשון, ואחרון אחרון.

הערעור על הכרעת הדין

40. הלכה מושרשת היא כי ערכאת ערעור תיטה שלא להתערב בקביעות שבעובדה ובמהימנות של הערכאה הדיונית, אלא במקרים חריגים, אם התרשמה ערכאת הערעור במובהק כי "נפלה החלטת הערכאה הדיונית שגיאה נראית לעין, או מקום שהמסקנות אינן מתיישבות עם הגיונם של דברים" (ע"פ 9020/14 מזרחי נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (9.7.2015); ראו גם ע"פ 6295/05 וקנין נ' מדינת ישראל, פסקה 40 (25.1.2007) (להלן: הלכת אי-ההתערבות)). בפרט, התערבות שכזו מוצדקת כאשר מדובר במסקנות הנובעות מן העובדות, ולא בקביעת העובדות כשלעצמן; כשמדובר בשיקולים שבהיגיון או בסבירות; כאשר הקביעות מתבססות על ראיות שערכאת הערעור יכולה להתרשם מהם באופן ישיר; כאשר יש סתירות מהותיות בעדויות שנשמעו בערכה הדיונית, אשר לא קיבלו תשומת לב מספיקה; או כאשר מתגלה טעות מהותית בהערכת מהימנות מי מהעדים (ע"פ 8146/09 אבשלום נ' מדינת ישראל, פסקה 19 (8.9.2011); ע"פ 5484/11 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (19.4.2012)). המשותף למרבית מקרים חריגים אלו הוא כי במסגרתם מצטמצם הפער שבין הערכאה הדיונית לערכאת הערעור, שמקורו בהתרשמות הבלתי-אמצעית של הראשונה מן העדויות והראיות שהובאו בפניה. כמו כן, הגם שמוסכם על הכל כי הלכת אי-ההתערבות תקפה גם בתיקי עבירות מין, ובכלל זאת בתיקי עבירות מין במשפחה (ראו ע"פ 2627/12 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 28 (17.10.2012); ע"פ 9207/23 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 18 (2.5.2024)), קיימת מחלוקת בפסיקת בית משפט זה ביחס לאופן יישומה. על אודות הגישות השונות הרחבתי במקום אחר (ע"פ 1139/23 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 34 (13.3.2024) (להלן: ע"פ 1139/23)), ולכן אתארן כאן בתמצית. לפי גישה אחת, יש ליישם את הלכת אי-ההתערבות בעבירות מין ביתר שאת לנוכח המצב הראייתי הרווח במקרים אלו במסגרתו העדויות המרכזיות הן גרסאות הנאשם והמתלוננת. לפי הגישה השנייה, ההיפך הוא הנכון, ובשל מרכזיות עדות

המתלוננת יש לבחון אותה בקפידה. גישה שלישית היא גישת ביניים, ולפיה אמנם יש לבצע בחינה מוקפדת של מסקנות הערכאה הדיונית, אך זאת תוך התחשבות בהתרשמותה הבלתי-אמצעית מהעדויות שניתנו לפניה (לסקירת הגישות השונות ראו גם יניב ואקי דיני ראיות כרך ג 1416-1418 (2021)).

41. מבלי להכריע בין הגישות השונות שהוצגו לעיל, לטעמי ענייננו אינו נמנה על המקרים החריגים המצדיקים התערבות בהכרעות בית משפט קמא, על הנמקותיו המקיפות, הן לעניין מהימנות גרסת המתלוננת והן לעניין היעדר מהימנות גרסת המערער. אפרט את מסקנתי.

מהימנות עדות המתלוננת

42. יוזכר כי, מבחינה משפטית, העדת המתלוננת בפני בית המשפט קמא, בנוסף להעדתה באמצעות חוקרת הילדים, משמעותה שעל מנת להרשיע על סמך עדותה היחידה של המתלוננת ניתן להסתפק בהנמקה (לפי סעיף 54א(ב) לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971 (להלן: פקודת הראיות)), ואין צורך ב"סיוע בראיה אחרת" (השוו: סעיף 11 לחוק לתיקון דיני הראיות (הגנת ילדים), תשט"ו-1955, המתייחס להרשעה על פי עדות בפני חוקר ילדים בלבד).

43. גרסת המתלוננת נקבעה על ידי בית המשפט קמא כמהימנה, ולא בכדי. הנמקותיו של בית המשפט קמא בעניין זה נרחבות ומפורטות, ונוגעות הן לגרסה עצמה והן לחיזוקים חיצוניים שניתנו לה. לנוכח חשיבותה של עדות המתלוננת להכרעת הדין, ארחיב מעט ביחס לעניינים המרכזיים המהווים לטעמי את עמודי התווך למהימנות גרסתה.

44. בראש ובראשונה, הדגיש בית המשפט קמא את האותנטיות של גרסת המתלוננת, כפי שעלתה ממצבה הרגשי בחקירותיה בפני חוקרת הילדים ובעדותה בבית המשפט. לא מצאתי לנכון להתערב בקביעת מהימנות מובהקת זו, וזאת בין היתר מפני שהמתלוננת העידה ועברה חקירה נגדית בבית המשפט, כך שהערכאה הדיונית יכלה להתרשם מגרסתה באופן ישיר. בנוסף, וכאמור, הסרטת חקירות המתלוננת עומדות גם בפנינו, ולאחר צפייה בהן אני שותף למסקנות בית משפט קמא ביחס להתרשמות מכנות גרסתה. ניכר כי המתלוננת מעידה על אירועים שחוותה, כאשר לא רק תוכן עדותה, אלא גם התנהגותה במהלך החקירות, מעידים על כך. לדוגמא: כאשר שואלת חוקרת הילדים את המתלוננת בתחילת החקירה הראשונה אם מישהו פגע בה, המתלוננת שותקת ומשחקת במבוכה ובחוסר-נוחות עם ידיה (ראו ת/3, החקירה הראשונה, החל מדקה 7:25). תנועות אותנטיות אלו, הנובעות באופן טבעי מן המצוקה שנמצאת בה המתלוננת בעת חשיפת הפרשה במלואה לראשונה, חוזרות לאורך החקירה (ראו, למשל, שם, דקה 30:30 ודקה 1:19:40) ומעידות על תחושותיה של המתלוננת. "אותות אמת" נוספים העולים מעדותה של המתלוננת הם שבירת קולה עד כדי בכי במהלך העדות (למשל, שם, דקה 13:53 ודקה 1:32:25. ראו גם ת/3, החקירה השנייה, דקה

21:34), וכן ניסיונה להימנע מאמירת שמו של המערער (שם, דקה 17:20). אף תגובותיה המילוליות של המתלוננת מחזקות את הרושם לאותנטיות גרסתה. השאלה הראשונה ששואלת חוקרת הילדים את המתלוננת, לאחר מספר שאלות היכרות, היא "מדוע הגעת לכאן היום?" ולכך משיבה המתלוננת: "כדי שיעזרו לי" (ת/3, החקירה הראשונה, דקה 6:25). בהמשך לכך, בסופה של החקירה הראשונה, עונה המתלוננת לשאלת החוקרת "איך את מרגישה עכשיו [לאחר החקירה]?", כי היא מרגישה "יותר טוב [...] סוף סוף אמרתי את זה, שחררתי את זה" (שם, דקה 1:38:07). להתרשמותי, תגובות תמות אלו מעידות על כנותה של המתלוננת לקבל עזרה וסיוע. לבסוף, המתלוננת לא נרתעה משאלות החוקרת ואף מהצגתה את גרסת-הנגד של המערער ועמדה על גרסתה (ראו ת/3, החקירה השנייה, החל מדקה 22:58; ראו גם פרוטוקול דיון מיום 25.2.2021 (להלן: חקירתה הנגדית של המתלוננת), עמ' 62-67), באופן המשדר ביטחון באמיתות הגרסה.

45. עמוד תווך נוסף למהימנות גרסת המתלוננת, הוא הפרטים שסיפקה אשר עולים בקנה אחד עם העובדות האובייקטיביות. כך, המתלוננת העניקה לגרסתה עוגני זמן משמעותיים, וביניהם תיארוך האירועים לתקופה הסמוכה להסרת הגבס מידה, אשר נשברה ב-27.12.2014 (ראו מסמך רפואי שהוגש בהסכמה לבית המשפט קמא ביום 18.5.2021). תיארוך זה תואם גם לתקופה שבה אם המתלוננת שהתה מחוץ לבית בשעות אחר הצהריים עקב לימודיה (ראו ת/8, גיליון 2, שו' 23-24) ולשעות בהן הם התקיימו (ראו מכתב מאת המרצה של אם המתלוננת שהוגש לבית המשפט קמא ביום 10.3.2022). כמו כן, בתקופה זו היו אם המתלוננת והמערער במערכת יחסים, בניגוד לטענת המערער אשר נסתרה בבית המשפט קמא, כפי שאפרט להלן. אם כן, מסגרת הזמנים שסיפקה המתלוננת מתאימה לנסיבות שהתקיימו בתקופה זו. פרט מידע נוסף, ומשמעותי ביותר, אשר סיפקה המתלוננת ומתכתב עם עובדות המציאות הוא שימוש המערער בשמן תינוקות באירוע המקלחת. כזכור, המערער הודה במפורש בעדותו כי הוא אכן נוהג להשתמש בשמן תינוקות בעת קיום יחסי מין אנאליים (פרוטוקול דיון מיום 11.5.2021 (להלן: עדות המערער), עמ' 65 שו' 17-19), כך שפרט מידע זה מחזק מאוד את גרסת המתלוננת. בהקשר זה, אין כל מקום לקבל את טענת המערער כי עדות המתלוננת ביחס לשמן התינוקות (לפיה הוא מרח אותו על איבר מינו בלבד) אינה עולה בקנה אחד עם הנוהג בו הודה בעת עדותו (לפיו מריחת השמן נעשית גם על איבר המין של האישה), שכן אין בין השניים כל פער משמעותי. כמו כן, אף אם אכן נחשפה המתלוננת פעם אחת לקיום יחסי מין בין אימה לבין המערער, עובדה השנויה במחלוקת, אין בכך כדי לחשוף אותה לנוהג המערער ביחס למריחת שמן התינוקות. יתרה מכך, המערער אף הודה בחקירתו הנגדית כי בחשיפה זו המתלוננת לא נחשפה לנוהג מריחת השמן (שם, בעמ' 67 שו' 22 - עמ' 68 שו' 30).

46. בהמשך לאמור לעיל, התיאורים שסיפקה המתלוננת אינם תואמים לגילה הצעיר, לא בעת חשיפת הפרשה, כשהייתה בת 13.5, ובוודאי לא בעת התרחשות המעשים, כשמלאו לה כ-9 שנים בלבד. כך, למשל, תיאור מריחת שמן התינוקות הנזכר ותיאור מריחת ממרח הנוטלה על איבר מינו של המערער - אינם מתאימים לידע של ילדה בגילה, ומחזקים את גרסתה כי

אירועים אלו אכן התרחשו. כמו כן, תיאור משמעותי במיוחד אשר אינו מותאם לגילה של המתלוננת הוא תיאור ההסבר שסיפק המערער לבחירתו לבצע במתלוננת מעשה סדום באמצעות מין אנאלי, שמטרתו להימנע מקריעת קרום בתוליה. תיאור זה, כמו גם הסברה של המתלוננת כי רק בדיעבד כאשר השתתפה בשיעור חינוך מיני בבית ספרה הבינה את משמעותו, מבססים אף הם את אמינות גרסתה.

47. בהקשר זה, ראוי לציין כי גילה הצעיר של המתלוננת בעת התרחשות המעשים, כמו גם חלוף הזמן הרב מעת שהתרחשו, יכול להסביר את הבלבול ואי הדיוק אשר נפלו בעדותה בפרטים מסוימים, שאינם בליבת גרסתה, ביחס לחלק מהאירועים (ראו בפסקאות 32-33 לעיל). כבר הוזכר בפסיקה כי אין לצפות ממתלוננת אשר הייתה ילדה צעירה במועד התרחשות המעשים לספק עדות "מושלמת" (ע"פ 3619/14 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקאות 16-17 (3.9.2015); ע"פ 2647/21 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 29 (21.8.2022)), וכי ניתן להסתפק במהימנות ה"גרעין הקשה" של גרסת המתלוננת (ע"פ 993/00 נור נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(6) 205, 234 (2002); ע"פ 3615/18 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 62 (26.3.2020)). לאור זאת, סבורני כי צדק בית משפט קמא כאשר קבע כי לא התגלו פערים וסתירות משמעותיות בגרסת המתלוננת, והיעדר הדיוקים שנפלו בעדותה אינם יורדים לשורשה של העדות.

48. עמוד התווך השלישי למהימנות גרסת המתלוננת הוא מצבה הרגשי בזמן אמת. בבית המשפט קמא נידונו טענות לגבי מצבה הרגשי של המתלוננת הן בבית הספר והן בביתה. בכל הנוגע למצבה הרגשי בבית הספר, נקבע כי המתלוננת חוותה "התדרדרות כללית בלימודים" אשר דווחה כביכול על ידי מורתה (עמ' 44 להכרעת הדין). בכל הנוגע למצבה הרגשי בבית, נקבע כי המתלוננת "הפכה אגרסיבית, היא הרבתה לצעוק, לריב, ולבכות ללא סיבה" (שם). כאמור, המערער מתנגד בתוקף לכל הנקבע ביחס למצבה הרגשי של המתלוננת בזמן אמת, ובעיקר לדיווחים הנוגעים להתנהגותה בסביבת בית הספר. אף אם אניח כי אכן ישנו קושי לבסס את מצבה הרגשי של המתלוננת בזמן אמת בסביבת בית הספר, אין בכך כדי לקעקע את שנקבע ביחס למצבה הרגשי בזמן זה בביתה. יתרה מכך, לפי הודעתה השנייה של הדודה במשטרה, "ההתנהגות הקיצונית יותר [של המתלוננת] הייתה בבית", ולא בבית הספר (ת/6, גיליון 1, שו' 11-10). על כן, עדויותיהן של האם והדודה ביחס למצבה הרגשי של המתלוננת בבית בזמן אמת, אשר נמצאו מהימנות והכילו תיאורים דומים, כגון דרישתה החריגה של המתלוננת לישון עם אור – עומדות על תילן. לפיכך, יש במצבה הרגשי של המתלוננת בתקופה הרלוונטית, כפי שבא לידי ביטוי בביתה, כדי לחזק את גרסתה (וזאת מבלי להכריע האם די בכך כדי לעלות כדי סיוע, כטענת המדינה, אשר כאמור לא נדרש בענייננו. ראו ע"פ 1139/23, בפסקאות 78-79).

היעדר מהימנות עדות המערער

49. מטבע הדברים, לבית המשפט קמא יתרון של ממש בהערכת מהימנות עדות המערער, מאחר שהיא ניתנה לפניו ולא לפנינו. ממילא, יכולתנו להתערב בהתרשמות בית המשפט קמא

באשר להיעדר מהימנות המערער שמורה למקרים חריגים (ראו פסקה 40 לעיל). במקרה שלפנינו, לא מצאתי הצדקה לעשות כן. נהפוך הוא, לפחות שלושה טעמים תומכים באימוץ התרשמות בית המשפט קמא גם בעניין זה. טעמים אלו נסובים סביב שלוש טענות המפתח שעמדו במרכז קו ההגנה של המערער, אשר הוזמו כולן לאורך ההליך.

50. טענת המפתח הראשונה, שנטענה כחלק מהכחשתו הגורפת של המערער, היא כי ברוב שנת 2015 כלל לא התקיימה מערכת יחסים משמעותית בינו לבין אם המתלוננת. כאמור, המדינה הגישה פלטי שיחות טלפוניות בין אם המתלוננת למערער המעידות כי התקיימו מאות שיחות בין השניים (ת/17ב), הסותרת לכאורה טענה זו. תירוצו של המערער, לפיו בין השניים התקיים קשר טלפוני אך לא מעבר לכך, אינו מניח את הדעת, בלשון המעטה, לאור כמות השיחות. אם כן, נראה כי טענת מפתח זו של המערער, שמטרתה הייתה להזים את עדות המתלוננת שתארכה חלק מן האירועים למחצית הראשונה של 2015, הייתה שקרית (ראו גם בהכרעת הדין, בחוות דעתו של כב' השופט אריאל חזק).

51. טענת מפתח שנייה של המערער, אשר גם מטרתה הייתה להכחיש כל אפשרות לקיומם של האירועים, הייתה כי מעולם לא נשאר לבדו עם המתלוננת, או לכל הפחות לא לפרקי זמן ארוכים (ראו עדות המערער, עמ' 100). לעומת זאת, בהודעתו במשטרה מיום 6.5.2020 (ת/13, גיליון 3, שו' 33-34) אמר המערער, ללא כל הסתייגות, כי היו מקרים בהם הוא נשאר ביחידות עם המתלוננת. אם כן, טענת מפתח זו של המערער נמצאה לכל הפחות כלא עקבית.

יתרה מכך, יודגש כי טענת המפתח השנייה תלויה בזו הראשונה. שהרי, ככל שאכן המערער ואם המתלוננת היו במערכת יחסים במהלך שנת 2015, אשר במחציתה הראשונה למדה האם בשעות הערב, הרי שיש בסיס משמעותי לטענה כי היו פרקי זמן ארוכים בהם שהו לבדם המתלוננת והמערער. ניתן לשער כי מסיבה זו, כאשר נשאל המערער כיצד ייתכן שלא שהה ביחידות עם המתלוננת, הוא הכחיש כי לימודי האם התרחשו בזמן שהשניים היו במערכת יחסים:

ת. עוד פעם, אף פעם הילדה לא הייתה בבית לבד, אף פעם [...] ש. ומי היה איתה ב-16:30 נניח, אחרי הצהריים? [...] ת. האמא. [...] היא לא למדה בשנת 2016, היא למדה והביאה את התעודה כשהיא למדה בשנת 2015. (עדות המערער, עמ' 99 שו' 28 - עמ' 100 שו' 15. ההדגשות נוספו) ש. זאת אומרת שאם היא [=האם - ע"ג] אומרת לנו... שהיא זוכרת שאתה היית אצלה בבית, ושהיית יושב עם [המתלוננת] ועושה איתה שיעורי בית, וכשהיא חוזרת מהלימודים היא רואה שהכל בסדר, שזו התמונה שהיא זוכרת, שאתה יושב עם הילדה ועושה שיעורי בית, אז לא?

ת. עשיתי איתה שיעורי בית לא כשהיא היתה בלימודים, כשהיא ביקשה ממני במקום לעזור לילדה כשכולנו היינו בבית, כנראה שזו התמונה שיושבת לה בראש. [..] וזה היה בשנת 2016, כן? [...] והיא לא למדה ולא עבדה בערבים, היא היתה תמיד בבית והכל בסדר. (שם, עמ' 127 שו' 29 - עמ' 128, שו' 9. ההדגשות נוספו)

על כן, מעת שהתבררה טענת המפתח הראשונה של המערער כלא נכונה, אזי כך מתגלה גם טענת המפתח השנייה, אשר גם כשלעצמה לקתה בחוסר עקביות.

52. טענת המפתח השלישית אשר עמדה בלב גרסת המערער היא טענת העלילה. כבר בעת הודעתו במשטרה, טען המערער כי מקור התלונה היא האם, שעושה זו מכיוון שעזב אותה וכי היא "כנראה ראתה שיש לי תינוק ורצתה לדפוק אותי" (ת/13, גיליון 3, שו' 38). בבית המשפט הרחיב טענה זו גם לגבי הדודה וסבר כי "כמו שאנחנו יודעים זו משפחה אחת, שלושתן כמו גוף אחד, [דודתה של המתלוננת] תעשה את הכל כדי לעשות ולתמוך ב[מתלוננת ובאימה]" (עדות המערער, עמ' 75 שו' 17-23). טענה זו אין לה על מה שתסמוך, ואציין שני נתונים המביאים לדחייתה. ראשית, בניגוד לטענת העלילה, המתמקדת בסמיכות הגשת התלונה לאחר הולדת בנו של המערער, הוכיחה המדינה כי חשיפת הפרשה החלה כשבוע לפני הלידה - בעת שחשפה המתלוננת את הפגיעה בלשון כללית בפני החברה ל', בהודעת וואטסאפ ששלחה לה (ת/10). כך, ניתק הקשר הסיבתי הנטען על ידי המערער בין לידת בנו לבין הגשת התלונה. שנית, בחקירות המתלוננת היא ביקשה מחוקרת הילדים שלא תשתף את אימה ודודתה בפרטים שחשפה בפניה (ראו ת/2א, עמ' 42 שו' 14-17), באופן שמחזק משמעותית את הגרסה כי אימה ודודתה לא היו מודעות לפרטי הפרשה וממילא לא יזמו את התלונה. אם כן, אין ביסוס לטענת העלילה.

טענות נוספות של המערער

53. בצד כפירתו הכללית, העלה המערער מספר טענות, שמן הראוי להתייחס גם אליהן. סוג ראשון של טענות סובב סביב שניים מן האירועים בהם הורשע המערער: אירוע המטבח ואירוע הכפיות. ביחס לאירוע המטבח, טוען המערער כי חוקרת הילדים היא זו שיזמה את השיח עליו בחקירת המתלוננת על בסיס מידע שמסרה לה הדודה, בעוד המתלוננת לא הכירה את המקרה; ביחס לאירוע הכפיות, המערער מטיל בו ספק פעמיים: עקב כך שאינו מופיע בכתב האישום; ועקב היעדר תיעוד משמעותי של הפעם הראשונה בה חשפה אותו המתלוננת בריאיון הפרקליטה. על טענות אלו יש להשיב כי הראיה המרכזית שעמדה מול בית המשפט קמא ביחס לשני אירועים אלו היא עדותה של המתלוננת בבית המשפט, ולא חקירותיה בפני חוקרת הילדים או ריאיון הפרקליטה (וראו בפסקה 11 לעיל). בית המשפט קמא התרשם באופן בלתי-אמצעי מעדותה של המתלוננת, ומן האופן שבו היא ענתה לשאלות הנוקבות והלא פשוטות בחקירתה הנגדית (ובפרט ראו חקירתה הנגדית של המתלוננת, בעמ' 62-67), וקבע, כאמור,

כי גרסתה מהימנה גם ביחס לאירועים אלו. בהינתן קביעת מהימנות זו, הנשענת על התרשמותו הישירה של בית המשפט קמא, נראה כי אין נפקות, בוודאי שלא מכרעת, לאופן בו עלה לראשונה תיאור המקרים - בין אם בפני חוקרת הילדים ובין אם בפני הפרקליטה (ראו בג"ץ 841/19 מדינת ישראל נ' בית המשפט המחוזי בתל אביב, פסקה 20 (8.4.2019); ע"פ 685/81 אהרוני נ' מדינת ישראל, פ"ד לז(1) 673, 689 (1983)). אגב כך, אציין כי העובדה שאירוע הכפיות לא מופיע בכתב האישום, אינה מונעת בנסיבות המקרה דנן התחשבות בו כחלק ממסכת הפגיעות לצורך הכרעת הדין וגזר הדין, שכן מובהר בכתב האישום כי האירועים המתוארים לפרטיהם הם רק חלק מהפגיעות המיוחסות למערער, ואירוע הכפיות אינו חורג מהייחוס הכללי האמור (ראו פסקאות 2-3 לכתב האישום).

54. גם את הטענה כי גרסת המתלוננת מעידה על ניסיון בלבד ולא על ביצוע של מעשה סדום אין בידי לקבל. פעמים רבות לאורך עדותה הדגישה המתלוננת את קיומם של יחסים אנאליים ממש - ולא רק ניסיון לבצעם. כך, למשל, המתלוננת אומרת במפורש כי "הוא החדיר את זה" (חקירתה הנגדית של המתלוננת, עמ' 56 שו' 17); וכי היא הרגישה "תחושה של עצירות" שנבעה מכך (שם, עמ' 57 שו' 18). יתרה מכך, כאשר טענה באת-כוח המערער כי לא ייתכן שהתבצעה חדירה אנאלית מבלי לגרום לפגיעה משמעותית במתלוננת, עמדו שופטי בית המשפט קמא על כך שישנם מומחים הקובעים אחרת (שם, בעמ' 58, שו' 2; ראו גם ע"פ 4593/14 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 52 (24.11.2016); ע"פ 754/23 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 21 ו-58 (1.5.2024)). אם כן, במהלך הדיונים לובנה גרסת המתלוננת בעניין זה במפורש, וממנה עולה כי העידה על ביצועם של מעשי סדום ולא רק על ניסיון לבצעם.

55. סוג נוסף של טענות המערער מתמקד בזיהום גרסתה של המתלוננת. בכל הנוגע לזמן שחלף עד שניגשה המתלוננת להיחקר על ידי חוקרת הילדים, הפסיקה הכירה בכך שבמקרים של פגיעות מיניות בקטינות אין זה נדיר כי מתקיים מרווח זמן, אשר לעיתים הוא ארוך יותר משמעותית משבוע ימים כפי שאירע בענייננו, בין חשיפת הפגיעות למשפחה לבין הפנייה לגורמי אכיפת החוק (ראו, למשל, ע"פ 1987/17 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (4.6.2019); ע"פ 7596/20 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (16.3.2022)). על כן, אין במרווח זה של שבוע בלבד כדי להעלות חשש ממשי לזיהום גרסת המתלוננת. באשר להפסקות שהתקיימו בחקירות המתלוננת, לא מצאתי הצדקה מספקת לסטות מקביעתו של בית המשפט קמא כי "גרסתן של הדודה ושל המתלוננת, בנוגע לתיאור שיחתן במהלך ההפסקה, בחקירת הילדים הראשונה - אף הן דומות, ויש בהן להחליש מאוד את טענת ההגנה לזיהום גרסת ה[המתלוננת]" (פס' 58 להכרעת הדין).

56. לבסוף, אין לי אלא להסכים עם טענת המדינה כי אין ממש בטענת ההשאה העצמית (בלעז: אוטוֹסוגסטיה) והזיכרון המודחק. אין אנו עוסקים כלל במקרה שבו נייעור זיכרונה של המתלוננת אחרי שנים רבות, בהן בין היתר שמעה "דברי שטנה" על המערער מאת משפחתה, אלא בטענה כי המתלוננת זכרה כל העת את התרחשות האירועים, אך לא חשפה אותה לאף

אדם במשך שנים אלו (ראו פרוטוקול הדיון בבית משפט זה, בעמ' 5 שו' 4-6. להרחבה על מקרים בהם ניתן לטעון לאוטוסוגסטיה, בניגוד לענייננו, ראו והשוו ע"פ 8203/11 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה ט"ו (9.9.2012); ע"פ 3958/08 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד סז(1) 573, 684 (2014)).

57. לנוכח כל האמור, הגעתי למסקנה כי לא נפל פגם בהכרעת הדין של בית המשפט קמא, הן לעניין קביעתו בדבר מהימנות גרסת המתלוננת; הן לעניין קביעתו בדבר היעדר מהימנות גרסת המערער; והן לעניין מסקנתו כי יש לקבל את הראשונה ולדחות את האחרונה. המסקנה המתבקשת היא שהמיוחס למערער בכתב האישום הוכח ברמה הדרושה בהליך פלילי. על כן אציע לחבריי כי נדחה את חלק הערעור המתייחס להכרעת הדין.

הערעור על גזר הדין

58. וכעת, לחלק השני של הערעור - המשיג כנגד גזר הדין של בית המשפט קמא. הלכה ידועה היא כי ערכאת הערעור תיטה שלא להתערב בעונש שגזרה הערכאה הדיונית מלבד בנסיבות חריגות, שבהן הוכח כי נפלה טעות מהותית בגזר הדין או שהעונש חורג באופן קיצוני מרמת הענישה המקובלת או הראויה בנסיבות העניין (ראו, מבין רבים, ע"פ 5446/19 מדינת ישראל נ' הוארי, פסקה 15 (25.11.2019); ע"פ 766/21 רביעה נ' מדינת ישראל, פסקה 39 (23.2.2023)).

59. אין צורך להרחיב ביחס לחומרה היתרה של עבירות מין במשפחה, הפגיעה הקשה שנגרמת לקורבנות כתוצאה מהן, והצורך בענישה מחמירה לגביהן (ראו ע"פ 3615/18 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 71 (26.3.2020); ע"פ 4490/23 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 48 (16.6.2024)). בהתאם לכך, ולאחר שעיינתי בהפניות הצדדים לפסיקה במקרים הדומים לענייננו, התרשמתי כי העונש שהושת על המערער כלל אינו חורג ממדיניות הענישה הנהוגה (ראו, למשל, ע"פ 6098/17 פלוני נ' מדינת ישראל (24.7.2018); וע"פ 2783/22 דאבוש נ' מדינת ישראל (12.5.2023)). זאת, בפרט לאור חומרת מעשיו הרבה של המערער, אשר ניצל בציניות את המתלוננת, שהייתה רכה מאוד בשנים, ואת אמונה בו כבן משפחה (ראו פרוטוקול דיון מיום 23.2.2021, עמ' 18 שו' 25: "היה לנו, יחסית, קשר אבהי"), כמו גם את אמונה של האם אשר בטחה בו כי ישגיח על ביתה בעת שהיא נמצאת בלימודי ערב.

60. בנוסף, יש להידרש להערכת המסוכנות שניתנה בעניינו של המערער, אשר לא עמדה בפני בית המשפט קמא, וקבעה כי המערער הוא בעל רמת מסוכנות נמוכה לרצידיביזם מיני. אודה כי הערכת מסוכנות זו מעוררת בעיני תהיות לא פשוטות. קשה עד מאוד לראות כיצד קביעת רמת מסוכנות נמוכה מתיישבת עם המעשים בהם הורשע המערער - פגיעות מיניות קשות בילדה בת 8-10. כך, במיוחד, בהינתן שהמערער לא עבר כל טיפול שיקומי לאור התכחשותו למעשיו. במצב דברים זה, המסקנה כי מאדם שביצע את המעשים שביצע המערער נשקפת מסוכנות

נמוכה לעבריינות מינית עתידית, תמוהה בעיניי - בלשון המעטה. ואולם אניח ספקות אלה ביחס להערכת המסוכנות בצד, ואניח לטובת המערער כי אכן כך - דהיינו, שרמת המסוכנות הנשקפת לעבריינות מינית עתידית נמוכה. השאלה אותה יש לבחון היא האם עניין זה, שכאמור לא היה בפני בית המשפט קמא, משפיע על העונש אותו יש לגזור על המערער.

61. מבחינה עיונית, בכוחה של הערכת המסוכנות להשפיע על גזירת דינו של נאשם (ע"פ 5484/09 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (17.11.2009); ראו גם ע"פ 3314/06 אייזנקוט נ' מדינת ישראל, פסקה 3 (29.7.2010); וכן ראו סעיף 6(א)(1)(א) חוק הגנה על הציבור מפני עבירות מין, התשס"ו-2006 (להלן: חוק ההגנה)). עם זאת, השפעה זו היא מורכבת, ועל כן חשוב לחדד באילו אופנים היא משתקפת, בטרם נבוא ליישם במקרה דנן.

62. כידוע, מטרתה של הערכת המסוכנות היא לבחון את הסיכוי להישנות עבירת המין על ידי הנאשם (הגדרת "הערכת מסוכנות" בסעיף 2 לחוק ההגנה; ע"פ 1300/10 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (1.7.2010)), ולפיכך היא מספקת לבית המשפט בעיקרה מידע הרלוונטי לשיקול ההגנה על שלום הציבור (ראו ע"פ 1523/10 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה י"ג (18.4.2012); ע"פ 1859/11 קהלני נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (13.5.2012)). במסגרת תיקון 113 לחוק העונשין, אשר הבנה את שיקול הדעת בענישה, נקבע כי בכוחו של שיקול זה להחמיר את עונשו של נאשם ואף להחריגו למעלה ממתחם העונש ההולם (סעיף 40 לחוק העונשין). אם כן, הערכת המסוכנות, בעיקרה, מהווה שיקול לחומרא (ראו והשוו ע"פ 2085/16 אזולאי נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (27.9.2016); וכן ע"פ 2632/15 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 18 (14.2.2016)). לצד זאת, לעיתים ניתן להסיק מהערכת המסוכנות גם את אפשרות הנאשם לשיקום (ראו, למשל, ע"פ 5248/18 משה נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (10.10.2018); ע"פ 5025/14 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה י"א (6.1.2016)), אשר מהווה שיקול לקולא (סעיף 40 לחוק העונשין). על כן, במקרים אלו ניתן להתחשב בכך כשיקול להקלה בעונשו.

63. בענייננו, הערכת המסוכנות מתמקדת בהיתכנות להישנות עבירת מין על ידי המערער, ולא מתייחסת באופן ממשי לשיקומו. זאת, כהמשך טבעי להכחשתו הגורפת של המערער את ביצוע המעשים שהוא הורשע בגינם (ראו עמ' 15 להערכת המסוכנות: "הוצע ל[מערער...] להתוות תוכנית טיפולית. לדבריו בשלב זה אינו מעוניין לאור כך שממתין לדיון בעליון ערעור על העונש"). על כן, הערכת המסוכנות אמנם לא מספקת שיקול להחמיר את עונשו של המערער - עקב ההערכה כי מסוכנותו לרצדיביזם מיני נמוכה - אך היא גם לא מספקת שיקול משמעותי להקל את עונשו. עקב כך, אין בהערכת המסוכנות הנמוכה כדי לשנות מגזר הדין של בית המשפט קמא (למקרים דומים ראו ע"פ 6092/10 פלוני נ' מדינת ישראל (18.7.2012); ע"פ 8643/19 פלוני נ' מדינת ישראל (11.4.2021)).

64. סוף דבר: לאור כל האמור, אם תישמע דעתי, נדחה הן את הערעור על הכרעת הדין, הן את הערעור על גזר הדין.

עופר גרוסקופף שופט

השופט ד' ברק-ארז:

1. אני מסכימה עם חברי השופט ע' גרוסקופף כי דין הערעור להידחות על כל חלקיו, וזאת מן הטעמים שפורטו בפסק דינו המקיף.

2. כפי שציין חברי, דין הערעור על הכרעת הדין להידחות, תהא אשר תהא הגישה שתאומץ ביחס למידת ההתערבות של ערכאת הערעור בממצאי העובדה של הערכאה הדיונית בתיקים שעניינם עבירות מין. על כך אוסיף, בהתייחס לגישות השונות שאותן מזכיר חברי, כי אינני סבורה שבתיק העוסק בעבירות מין יש מקום לכך שערכאת הערעור תבחן בצורה קפדנית יותר את קביעותיה העובדתיות של הערכאה הדיונית בכל הנוגע לעדותה של המתלוננת. עדות זו אינה נגועה בחשד מיוחד המצדיק אימוצה של גישה מעין זו.

3. מנקודת מבטי, די בקבלתה של עמדת המוצא לפיה ערכאת הערעור לא תיטה להתערב בהתרשמותה של הערכאה הדיונית בכל הנוגע לעובדות ולמהימנות העדויות. זאת, מבלי לגרוע מכך שישנם מקרים שבהם נמצא טעם טוב לסטות מעמדת המוצא האמורה, בהתאם לנסיבות המיוחדות של המקרה. כפי שציין חברי, התערבות שכזו עשויה להיות מוצדקת במיוחד כאשר מדובר במסקנות הנובעות מן העובדות ולא בקביעת העובדות כשלעצמן.

4. אני מסכימה עם חברי השופט גרוסקופף כי זהו אחד מאותם מקרים שבהם ניתן להצביע על אינדיקציות חיצוניות התומכות בקבלת עדותה של המתלוננת. כך, היא סיפקה בעדותה פרטים שעלו בקנה אחד עם עובדות אובייקטיביות (כדוגמת עדויותיהן של הדודה והאם על שינויים בהתנהגותה של המתלוננת בתקופה הרלוונטית והודעה שכתבה המתלוננת לחברתה "בזמן אמת" לפיה מישהו הטריד אותה מינית). היא אף תיארה את המעשים המיניים המיוחסים למערער בפירוט שלא יכול היה לנבוע מניסיון חייה הכללי בהתחשב בגילה באותה עת. לבסוף, חוסר המהימנות של עדות המערער, אשר כללה פרטים לא עקביים ולא מדויקים, מוסיף רובד חשוב נוסף למסקנה שאליה הגענו.

5. אף ביחס לחלקו של הערעור הנוגע לגזר הדין שותפה אני למסקנתו של חברי לפיה דין הערעור להידחות. זאת, בשים לב לחומרתן הרבה של עבירות מין במשפחה, והפגיעה הקשה

שנגרמה למתלוננת ולמשפחתה.

6. בשלב זה, כל שנותר הוא להצטער על כך שהמערער, אשר פגע במתלוננת, אף אינו נוטל אחריות למעשיו.

דפנה ברק-ארז שופטת

השופטת י' וילנר:

אני מסכימה לפסק דינו של חברי, השופט ע' גרוסקופף, ולהערותיה של חברתי, השופטת ד' ברק-ארז.

יעל וילנר
שופטת

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופטע' גרוסקופף.

ניתן היום, ט"ז אלול תשפ"ד (19 ספטמבר 2024).

עופר גרוסקופף
שופט

יעל וילנר
שופטת

דפנה ברק-ארז
שופטת